

การแปรของเสียงสระหน้าในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามระดับอายุผู้พูด ของประชากรที่อาศัยอยู่บริเวณตำบลบาไทย อำเภอสบไถ่

ณัฐณี พงศ์จันทร์เสถียร^{*}

1. คำนำ

ภาษาไทยถิ่นสงขลาเป็นภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ที่ใช้ในจังหวัดสงขลา ลักษณะของภาษาไทยถิ่นสงขลามีความแตกต่างจากภาษาไทยกรุงเทพฯ (ภาษาไทยมาตรฐาน) ทั้งด้านเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ดังที่ วิจิตรนันทน์ ฉันทะวิบูลย์ (2499) และสุภาพ ขวัญฤทธิ์ (2532) ได้ศึกษาการเลือกใช้เสียงสระในคำภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาไทยถิ่นสงขลาพบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือในคำบางคำภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้หน่วยเสียงสระหนึ่ง แต่ภาษาไทยถิ่นสงขลาจะใช้หน่วยเสียงสระที่แตกต่างออกไป เช่น ในคำว่า ชี เหมิน นิ่ง ตีน รูป ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้หน่วยเสียง /i:/, /e/, /i:/, /f:/, /u:/ ภาษาถิ่นสงขลาใช้หน่วยเสียง /e:/, /i:/, /ɛ:/, /e:/, /o:/ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงได้สำรวจคำที่มีการใช้หน่วยเสียงสระแตกต่างกันระหว่างภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษาไทยถิ่นสงขลาเพิ่มเติมจากพจนานุกรมภาษาถิ่นใต้ พุทธศักราช 2525 และได้้นำคำเหล่านั้นมาจัดเป็นหมวดหมู่ โดยอาศัยเกณฑ์ความแตกต่างของเสียงสระที่ตำแหน่งของลิ้นในแนวนอน (หน้า, กลาง, หลัง) จากการจัดหมวดหมู่คำใหม่นี้ทำให้ทราบว่าคำที่ประสมเสียงสระหน้า /i:/, /e:/, /ɛ:/ (ดูภาคผนวก) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ กับภาษาไทยถิ่นสงขลามีการเลือกใช้เสียงสระต่างกันมากที่สุด และแบ่งได้เป็น 3 ชุดดังนี้

- ชุดที่ 1 ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้หน่วยเสียง /i:/ (หน้า, สูง, ยาว) ภาษาถิ่นสงขลาใช้หน่วยเสียง /e:/ (หน้า, กลาง, ยาว) เช่นคำว่า ชี คลี ชี ปลีก

- ชุดที่ 2 ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้หน่วยเสียง /e/ (หน้า, กลาง, สั้น) ภาษาถิ่นสงขลาใช้หน่วยเสียง /ɛ:/ (หน้า, ต่ำ, ยาว) เช่นคำว่า เก่ง เข้ม เครื่อง เต็น

- ชุดที่ 3 ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้หน่วยเสียง /e/ (หน้า, กลาง, สั้น) ภาษาถิ่นสงขลาใช้หน่วยเสียง /ɛ/ (หน้า, ต่ำ, สั้น) เช่นคำว่า เกล็ด เข็ด เคล็ด เย็บ เป็นต้น

ผู้วิจัยซึ่งเป็นคนจังหวัดสงขลาโดยกำเนิด และใช้ภาษาไทยถิ่นสงขลาในชีวิตประจำวัน สังเกตพบว่าในปัจจุบันผู้พูดภาษาสงขลาบางกลุ่มจะออกเสียงสระในคำบางคำดังตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำที่ใช้เสียงสระในชุดที่ 1 เช่น การออกเสียงคำว่า "ชี" เป็น /khi:/ ซึ่งเป็นการใช้หน่วยเสียงสระ /i:/ เหมือนกับการออกเสียงในภาษาไทยกรุงเทพฯ แทนที่จะออกเสียงคำนี้เป็น /khe:/ ตามลักษณะการออกเสียงแต่เดิมในภาษาไทยถิ่นสงขลา และบางคนอาจใช้หน่วยเสียง /i:/ แปรกับหน่วยเสียง /e:/ ปรากฏการณ์ทางภาษาดังกล่าว ลาบอฟ (Labov, 1972) เรียกว่าการแปร (Variation) ของภาษา ซึ่งเป็นกลไกทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาษา

สำหรับการใช้เสียงสระชุดที่ 2 และ 3 ในภาษาของประชากรที่อาศัยอยู่ในบริเวณเขตเทศบาลเมืองสงขลา ผู้วิจัยไม่พบว่ามีการแปรเหมือนกับการใช้เสียงสระในชุดที่ 1 ดังกล่าวข้างต้น อย่างไรก็ตามเนื่องจากผู้วิจัยยังไม่ได้เก็บข้อมูลภาคสนาม จึงมีความสงสัยว่าการใช้เสียงสระในชุดที่ 2 และ 3 นั้นจะมีการแปรเหมือนกับการใช้เสียงสระชุดที่ 1 หรือไม่ ในงานวิจัยชิ้นนี้จึงศึกษาการใช้เสียงสระชุดที่ 2 และ 3 ด้วย

ในการศึกษาการแปรของเสียงสระหน้าในภาษาไทยถิ่นสงขลา ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่าผู้วิจัยทางสังคมคือ ฉายาน่าจะมีอิทธิพลต่อการแปรของภาษา จึงศึกษาภาษาของประชากร 3 กลุ่ม คือ เด็ก ผู้ใหญ่ และคนชรา โดยถือว่าภาษาของคนชราเป็นตัวแทนของภาษาในอดีต ภาษาของผู้ใหญ่เป็นตัวแทนของภาษาในปัจจุบัน ภาษาของเด็กเป็นตัวแทนของภาษาในอนาคต และกำหนดบริเวณที่ศึกษา ณ ตำบลบาไทย อำเภอสบไถ่ จังหวัดสงขลา

2. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดสงขลา

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งอยู่ ๓๖° ๗' - ๗° ๕๖' เหนือ เส้นแวงที่ ๑๐๐° ๐๑' - ๑๐๑° ๐๖'

* นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา เขียนประกอบโดยนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ปีการศึกษา 2537

ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 7,431.14 ตารางกิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามเส้นทางรถไฟ 947 กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดินประมาณ 1,200 กิโลเมตร (ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองสงขลา. 2537 : 3) มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือ จดจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง
- ทิศตะวันออก จดอ่าวไทย
- ทิศใต้ จดจังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี รัฐเคดาห์ และรัฐเปอร์ลิส
- ทิศตะวันตก จดจังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขา และที่ราบสูง มีป่าและภูเขาสูงน้อยๆ เทลาดไปทางทะเลสาบสงขลา

จังหวัดสงขลาแบ่งการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสงขลา อำเภอหาดใหญ่ อำเภอสะเดา อำเภอรัตนภูมิ อำเภอระโนด อำเภอสทิงพระ อำเภอจะนะ อำเภอนาหวี อำเภอเทพา อำเภอสะบ้าย้อย อำเภอควนเนียง อำเภอสิงหนคร กิ่งอำเภอกระเส็นสุ์ กิ่งอำเภอนาหม่อม กิ่งอำเภอบางกล่ำ กิ่งอำเภอคลองหอยโข่ง

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดสงขลา นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 70 นับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 28 และนับถือศาสนาอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 2 ของประชากรทั้งหมด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะประชากรในชนบท ร้อยละ 70 ประกอบอาชีพทำนา ร้อยละ 10.6 ประกอบอาชีพทำสวนยาง ปลูกพืชไร่ ทำการประมง และทำเหมืองแร่ สภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดสงขลา นับว่าอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะอำเภอหาดใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้า ธุรกิจ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

ลักษณะทางวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับพิธีทางศาสนา เช่น การทำบุญวันสารทเดือนสิบ ประเพณีชักพระ ประเพณีลอยกระทง ส่วนวัฒนธรรมการเล่นพื้นเมืองที่ชาวสงขลานิยมกันคือ การขมโคกหนังตะลุง มโนราห์ สำหรับวัฒนธรรมทางภาษาประชาชนส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยถิ่นสงขลาในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ส่วนภาษาไทยมาตรฐานมีผู้ใช้อย่างน้อย

3. ลักษณะของภาษาไทยถิ่นสงขลา

ภาษาไทยถิ่นสงขลาเป็นภาษาย่อยของภาษาไทยถิ่นใต้ นักภาษาศาสตร์หลายท่านได้กล่าวถึงภาษาไทยถิ่นสงขลาไว้ อาทิ บราวน์ (J. Marvin Brown, 1965 : 69) ได้จัดภาษาไทยถิ่นสงขลาอยู่ในภาษาสายนครศรีธรรมราช กลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นยะลา ภาษาไทยถิ่นสตูล ดิลเลอร์ (Anthony Van Nostrand Diller, 1976 : 291 อ้างถึงใน เจริญขวัญ ธรรมประดิษฐ์, 2524 : 4) กล่าวถึงภาษาไทยถิ่นสงขลาว่ามีลักษณะทางภาษาเป็นภาษากลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นพัทลุง ภาษาไทยถิ่นตรังบางส่วน และภาษาไทยถิ่นสตูลบางส่วน ฉันทสิ ทองช่วย (2527, อ้างถึงใน จระพันธ์ แก้วชนะ, 2531 : 4) มีความเห็นว่า ภาษาไทยถิ่นสงขลา มีระบบเสียง ไวยากรณ์ ความหมายของคำบางคำ ตลอดจนวัฒนธรรมการใช้ภาษาคู่คล้ายคลึงกับภาษาไทยถิ่นในกลุ่มเดียวกัน คือ ภาษาไทยถิ่นตรัง ภาษาไทยถิ่นพัทลุง ภาษาไทยถิ่นกระบี่ ภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช เวียงคช ปันเขื่อนขันธ์ (2531 : 134) อาศัยลักษณะเสียงสระของคำศัพท์เป็นหลักในการแบ่งภาษาไทยถิ่นโดยจัดภาษาไทยถิ่นสงขลาอยู่ในกลุ่มภาษาใต้ถิ่นตะวันออกกลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นตรัง พัทลุง นครศรีธรรมราช สตูล ชะลา ปัตตานี และนราธิวาส

จากการศึกษาของ วิจิตรน ภาณุพงศ์ (1959) ได้กล่าวถึงระบบเสียงของภาษาไทยถิ่นสงขลาไว้ดังนี้

1. ระบบเสียงพยัญชนะ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 22 หน่วยเสียง คือ /p, ph, b, t, th, d, k, kh, ʔ, c, f, θ, s, ʃ, h, m, n, ŋ, l, w, j / มีเสียงพยัญชนะต้นประสม 7 หน่วยเสียง คือ / pl, phl, kl, kh, kw, khw, ml / และมีหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 7 หน่วยเสียง คือ / ʔ, f, k, ʔ, m, n, ŋ /
2. ระบบเสียงสระ ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น และสระเดี่ยวยาว 18 หน่วยเสียง คือ / i, i:, e, e:, ε, ε:, ɛ, ɛ:, ɔ, ɔ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ: / และมีหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง คือ ia, fa, ua /
3. ระบบเสียงวรรณยุกต์ ประกอบด้วยหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 7 หน่วยเสียง คือ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /1/	มีลักษณะเสียงสูง-ขึ้น
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /2/	มีลักษณะเสียงสูง-ตก
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /3/	มีลักษณะเสียงกลาง-ระดับ
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /4/	มีลักษณะเสียงต่ำ-ขึ้น
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /5/	มีลักษณะเสียงกลาง-ต่ำ
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /6/	มีลักษณะเสียงต่ำ-ระดับ
หน่วยเสียงวรรณยุกต์ /7/	มีลักษณะเสียงต่ำ-ตก

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นสงขลาที่เสนอโดย วิจิตรนัฏ ภาณุพงศ์ ดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นระบบเสียงที่ผู้วิจัยจะใช้อ้างอิงในงานวิจัยเรื่องนี้

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามวิธีการศึกษาภาษาถิ่น ดังนี้

4.1 การกำหนดจุดเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลจะเลือกเก็บเฉพาะในเขตตำบลบาไผ่ อำเภอสบไช้อย เพราะมีสภาพเป็นชนบท ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เส้นทางคมนาคมไม่สะดวก ไม่มีสถานที่ท่องเที่ยว การติดต่อกับคนต่างถิ่นมีน้อย อีกทั้งความเจริญด้านสาธารณูปโภคอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำให้สื่อวิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งเป็นอิทธิพลภายนอกเข้ามามีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางภาษาของคนในชุมชนน้อยมาก ดังนั้นชุมชนนี้จึงน่าจะยังคงรักษาลักษณะเดิมของภาษาไทยถิ่นสงขลาไว้ได้

4.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้คัดเลือกคำที่นำไปศึกษาการแปรของเสียงสระหน้าของภาษาไทยถิ่นสงขลา 3 ชุด คือ /e:/- /i:/, /ɛ:/- /e/, /ɛ:/- /e/ โดยใช้วิธีจับฉลากมาชุดละ 5 คำ ดังนี้

- ชุดที่ 1 /e:/- /i:/ ได้แก่คำว่า ชี ที่ มีด สี เก้าอี้
- ชุดที่ 2 /ɛ:/- /e/ ได้แก่คำว่า เข้ม เม่น เล่น เล่ม เล้น
- ชุดที่ 3 /ɛ:/- /e/ ได้แก่คำว่า เก็บ เจ็ด เด็ก เล็บ เห็ด

4.3 การคัดเลือกผู้บอกภาษา

- อายุ ผู้บอกภาษามี 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี (เด็ก), กลุ่มอายุระหว่าง 30-50 ปี (ผู้ใหญ่), กลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป (คนชรา)

- จำนวน แต่ละกลุ่มอายุกำหนดให้มีผู้บอกภาษาจำนวน 20 คน

- การตั้งถิ่นฐาน ผู้บอกภาษาต้องเป็นผู้ที่เกิดและตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ที่จะศึกษา และไม่ได้อพยพโยกย้ายมาจากที่อื่น

- คุณสมบัติอื่นๆ

: ผู้บอกภาษาต้องใช้ภาษาไทยถิ่นสงขลาในชีวิตประจำวัน

: ผู้บอกภาษามีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย

4.4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

ประชากรกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี จะเก็บข้อมูลที่โรงเรียนบาไผ่ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำตำบล สำหรับประชากรกลุ่มอายุระหว่าง 30-50 ปี และกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จะเก็บข้อมูลโดยมีจุดเริ่มต้นที่บ้านกำนัน โดยใช้ภาษาไทยถิ่นสงขลาในการสัมภาษณ์ ชักถามประวัติส่วนตัวเพื่อคัดเลือกผู้บอกภาษาที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดไว้ เมื่อได้ผู้บอกภาษาแล้วจะเริ่มเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่เป็นรูปภาพและคำถามนำเพื่อนำให้ผู้บอกภาษาพูดคำที่ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์หน่วยเสียงสระออกมา แล้วสังเกตว่าผู้บอกภาษาได้ออกเสียงคำนั้นโดยใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาไทยถิ่นสงขลาหรือออกเสียงทั้ง 2 แบบ แล้วบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลทางภาษา ขณะทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้บันทึกเสียงลงในแถบบันทึกเสียงด้วย เพื่อนำมาตรวจสอบกับแบบบันทึกข้อมูลทางภาษาว่าตรงกันหรือไม่ ถ้านำมาตรวจสอบแล้วไม่ตรงกัน ผู้วิจัยจะยึดเสียงจากแถบบันทึกเสียง

เป็นหลักเพราะเป็นการบันทึกเสียงจากเสียงพูดโดยตรง การสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาแต่ละคนจะใช้เวลาประมาณ 20 นาที ในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะไม่บอกให้ผู้บอกภาษารู้ตัวว่ากำลังทำงานวิจัยอยู่ เพราะอาจทำให้ผู้บอกภาษากังวลต่อการใช้ภาษาของตนเอง

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นับทีไว้ในแบบบันทึกข้อมูลทางภาษามาวิเคราะห์อัตราร้อยละของการใช้หน่วยเสียงสระแต่ละแบบ โดยแยกวิเคราะห์ทีละคำ ทีละกลุ่มอายุ ผลการวิเคราะห์ทำให้ทราบว่า การใช้เสียงสระชุดที่ 2 /ɛ:/ - /e/ และการใช้เสียงสระชุดที่ 3 /ɛ:/ - /e/ นั้น ผู้ใช้ภาษาสงขลาไม่ว่าจะเป็นประชากรกลุ่มเด็ก ผู้ใหญ่และคนชรา ยังคงออกเสียงแบบภาษาสงขลาในคำทุกคำ เช่นคำว่า “เข้ม” “เจ็ด” ผู้พูดภาษาสงขลาออกเสียงเป็น /khɛ:m/ และ /cɛt/ ซึ่งเป็นการเลือกใช้หน่วยเสียงสระ /ɛ:/ และ /e/ ตามแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา ดังนั้นผู้วิจัยจะไม่นำเสนอผลการวิเคราะห์อัตราร้อยละของการใช้เสียงสระ ชุดที่ 2 /ɛ:/ - /e/ และการใช้เสียงสระในชุดที่ 3 /ɛ:/ - /e/

สำหรับการใช้เสียงสระชุดที่ 1 /e:/ - /i:/ ผู้วิจัยพบว่าผู้พูดภาษาสงขลาเลือกใช้หน่วยเสียงสระแตกต่างกันจริง ซึ่งผลการวิเคราะห์อัตราการใช้หน่วยเสียงสระคิดเป็นร้อยละสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของการใช้หน่วยเสียงสระในคำว่า “ชี้”

หน่วยเสียงสระ	แบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/		แบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/		แบบแปร /e:/~ /i:/	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 20 ปี	2	10	4	20	14	70
30-50 ปี	8	40	3	15	9	45
≥ 60 ปี	11	55	5	25	4	20

จากตารางแสดงว่าคำ “ชี้” เมื่อทดสอบกับกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด 60 คน พบว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระแตกต่างกันดังนี้

- ประชากรกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~ /i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 70 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ เป็นอัตราต่ำสุด คือ ร้อยละ 10
- ประชากรกลุ่มอายุระหว่าง 30-50 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~ /i:/ เป็นอัตราสูงสุดคือ ร้อยละ 45 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ ร้อยละ 40 และใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ ร้อยละ 15
- ประชากรกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 55 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ ร้อยละ 25 และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~ /i:/ ร้อยละ 20

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของการใช้หน่วยเสียงสระในคำว่า “ที่”

หน่วยเสียงสระ	แบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/		แบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/		แบบแปร /e:/~ /i:/	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 20 ปี	2	10	18	90	-	-
30-50 ปี	10	50	5	25	5	25
≥ 60 ปี	8	40	6	30	6	30

จากตารางแสดงว่าคำ “ที่” เมื่อทดสอบกับกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด 60 คน พบว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระแตกต่างกันดังนี้

- ประชากรกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 90 และใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ ร้อยละ 10 แต่จะไม่ปรากฏใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ เลย
- ประชากรกลุ่มอายุระหว่าง 30-50 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ ร้อยละ 50 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ เท่ากัน คือ ร้อยละ 25
- ประชากรกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 40 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ ในอัตราเท่ากัน คือ ร้อยละ 30

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละของการใช้หน่วยเสียงสระในคำว่า "มีด"

หน่วยเสียงสระ	แบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/		แบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/		แบบแปร /e:/~/i:/	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 20 ปี	-	-	20	100	-	-
30-50 ปี	2	10	17	85	1	5
≥ 60 ปี	8	40	12	60	-	-

จากตารางที่ 3 แสดงว่าคำว่า "มีด" เมื่อทดสอบกับกลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 60 คน พบว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระแตกต่างกันดังนี้

- ประชากรกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เพียงแบบเดียว
- ประชากรกลุ่มอายุระหว่าง 30-50 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /i:/ ในอัตราสูงสุดคือ ร้อยละ 85 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ ร้อยละ 10 และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ ร้อยละ 5
- ประชากรกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 60 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ รองลงมาคือ ร้อยละ 40 แต่จะไม่ใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ เลย

ตารางที่ 4 แสดงค่าร้อยละของการใช้หน่วยเสียงสระในคำว่า "สี่"

หน่วยเสียงสระ	แบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/		แบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/		แบบแปร /e:/~/i:/	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 20 ปี	2	10	6	30	12	60
30-50 ปี	4	20	12	60	4	20
> 60 ปี	11	55	5	25	4	20

จากตารางแสดงว่าคำว่า "สี่" เมื่อทดสอบกับกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด 60 คน พบว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระแตกต่างกันดังนี้

- ประชากรกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี จะใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 60 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ ร้อยละ 30 และใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ ร้อยละ 10 รองลงมาตามลำดับ
- ประชากรกลุ่มอายุระหว่าง 30-50 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 60 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ เป็นอัตราเท่ากันรองลงมา คือ ร้อยละ 20
- ประชากรกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ เป็นอัตราสูงสุดคือ ร้อยละ 55 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ ร้อยละ 25 และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ ร้อยละ 20

ตารางที่ 5 แสดงค่าร้อยละของการใช้หน่วยเสียงสระในคำว่า “แก้อี้”

หน่วยเสียงสระ	แบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/		แบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/		แบบแปร /e:/~/i:/	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 20 ปี	-	-	17	85	3	15
30-50 ปี	4	20	15	75	1	5
≥ 60 ปี	6	30	8	40	6	30

จากตารางแสดงว่าคำ “แก้อี้” เมื่อทดสอบกับกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด 60 คน พบว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระแตกต่างกันดังนี้

- ประชากรกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 85 ใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ รองลงมา คือ ร้อยละ 15 แต่จะไม่ปรากฏใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ เลย
- ประชากรกลุ่มอายุระหว่าง 30-50 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 75 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ ร้อยละ 20 และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ ร้อยละ 5
- ประชากรกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เป็นอัตราสูงสุดคือ ร้อยละ 40 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ เป็นอัตราเท่ากัน คือ ร้อยละ 30

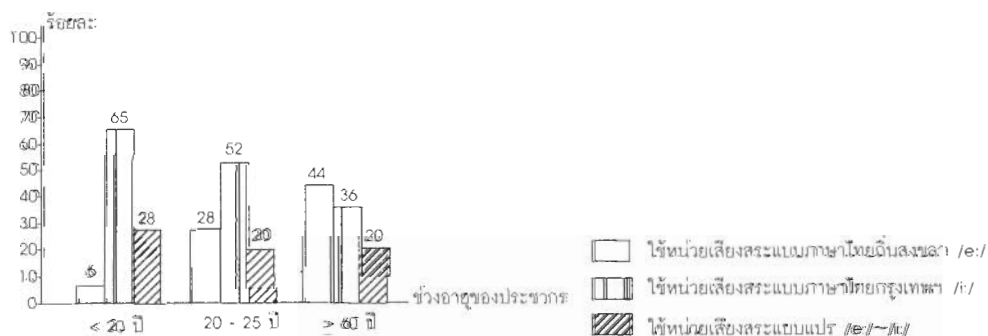
ตารางที่ 6 แสดงค่าร้อยละของการออกเสียงสระรวมทั้ง 5 คำ

หน่วยเสียงสระ	แบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/		แบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/		แบบแปร /e:/~/i:/	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
≤ 20 ปี	6	6	65	65	29	29
30-50 ปี	28	28	52	52	20	20
≥ 60 ปี	44	44	36	36	20	20

จากตารางที่ 6 แสดงว่าคำทั้ง 5 คำ เมื่อทดสอบกับประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน พบว่ามีการใช้หน่วยเสียงสระแตกต่างกันดังนี้

- ประชากรกลุ่มอายุไม่เกิน 20 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 65 ใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ ร้อยละ 29 และใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ ร้อยละ 6
- ประชากรกลุ่มอายุระหว่าง 30-50 ปี ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เป็นอัตราสูงสุด คือ ร้อยละ 52 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ ร้อยละ 28 และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ ร้อยละ 20
- ประชากรกลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ เป็นอัตราสูงสุดคือ ร้อยละ 44 ใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ ร้อยละ 36 และใช้หน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/~/i:/ ร้อยละ 20

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หน่วยเสียงสระทั้ง 5 คำกับอายุของประชากรตัวอย่าง

6. สรุป อภิปรายผล

การวิเคราะห์รูปแบบการแปรและความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการใช้หน่วยเสียงสระกับตัวแปรอายุ พบว่าอายุเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันในการออกเสียงสระหน้าของภาษาไทยถิ่นสงขลา กล่าวคือประชากรกลุ่มเด็ก (อายุไม่เกิน 20 ปี) มีแนวโน้มการใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ มากที่สุดคือร้อยละ 65 และการใช้หน่วยเสียงสระแบบกรุงเทพฯ /i:/ นี้จะลดน้อยลงไปประชากรกลุ่มผู้ใหญ่ (อายุระหว่าง 30-50 ปี) คือ ร้อยละ 52 และกลุ่มคนชรา (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) ใช้น้อยที่สุดคือร้อยละ 36 ในขณะที่เดียวกันหน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ มีแนวโน้มการใช้มากที่สุดในกลุ่มคนชราคือร้อยละ 44 และการใช้หน่วยเสียงสระแบบนี้จะลดลง ในประชากรกลุ่มผู้ใหญ่ คือ ร้อยละ 28 และประชากรกลุ่มเด็กใช้น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 6 สำหรับการใช้น้อยของหน่วยเสียงสระแบบแปร /e:/-/i:/ ปรากฏมากที่สุดในกลุ่มเด็ก คือ ร้อยละ 29 ส่วนกลุ่มผู้ใหญ่และคนชราใช้เท่ากัน ร้อยละ 20

ปรากฏการณ์ทางภาษาดังกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็นว่า ประชากรกลุ่มคนชราส่วนมากยังคงใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา ในขณะที่ประชากรกลุ่มเด็กได้เปลี่ยนไปใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ จึงอาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงการใช้หน่วยเสียงสระในคำมีแนวโน้มเกิดขึ้นในกลุ่มเด็กมากกว่าผู้ใหญ่และคนชรา

สำหรับการศึกษากการใช้หน่วยเสียงสระชุดที่ 2 /ɛ:/-/e:/ และชุดที่ 3 /ɛ:/-/e/ ผู้วิจัยพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 ช่วงอายุจะยังคงใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลาทั้งหมด

การศึกษากการแปรของสระหน้าในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามตัวแปรอายุ ทำให้ผู้วิจัยพบว่าความแตกต่างของการใช้ภาษาที่แปรตามวัยอาจบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงทางเสียงที่กำลังดำเนินอยู่ (Sound Change In Progress) ดังจะเห็นได้ว่าการใช้เสียงสระในคำบางคำในภาษาไทยถิ่นสงขลา มีการแปรไปตามระดับอายุจริงตามที่ตั้งสมมติฐานไว้ ปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าเริ่มมีกระบวนการเปลี่ยนเสียงสระในคำภาษาไทยถิ่นสงขลาแล้ว โดยทุกกลุ่มอายุจะมีอัตราการใช้น้อยของหน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ /i:/ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ในกลุ่มเด็กมีอัตราการใช้น้อยของหน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ มากที่สุด และอัตราการใช้น้อยแตกต่างจากกลุ่มคนชราอย่างเห็นได้ชัด ในทางกลับกันกลุ่มคนชราจะมีอัตราการใช้น้อยของหน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา /e:/ มากที่สุด ขณะที่กลุ่มเด็กมีอัตราการใช้น้อยของหน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา น้อยที่สุด สำหรับกลุ่มผู้ใหญ่อัตราการใช้น้อยของหน่วยเสียงสระแบบต่างๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ปรากฏการณ์ทางภาษานี้แสดงให้เห็นว่าประชากรกลุ่มคนชรายังคงรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิม คือการใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลาไว้ ในขณะที่กลุ่มเด็กได้เปลี่ยนไปใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ มากที่สุด จึงกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้มีแนวโน้มเกิดขึ้นกับเด็กมากกว่าผู้ใหญ่และคนชราตามลำดับ ความแตกต่างของการใช้หน่วยเสียงสระในคนอายุต่างกัันนี้ ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาได้ กล่าวคือ ถ้าเราเปรียบเทียบให้ภาษาของผู้พูดกลุ่มคนชรา (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) เท่ากับภาษาของอดีต ภาษาของผู้พูดกลุ่มผู้ใหญ่ (อายุระหว่าง 30-50 ปี) เปรียบเป็นภาษาปัจจุบันและภาษาของคนกลุ่มเด็ก (อายุไม่เกิน 20 ปี) สมมติให้เป็นภาษาของอนาคต การใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษากรุงเทพฯ ที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นกับเด็กมากกว่าผู้ใหญ่ และคนชราคงจะทวีขึ้นในอนาคต และการใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยถิ่นสงขลา ก็คงจะมีคนเลือกใช้น้อยลงไปเรื่อยๆ จนในที่สุดอาจหายไปหรือไม่ปรากฏใช้เลยก็ได้เพราะประชาชนหันมาเลือกใช้หน่วยเสียงสระแบบภาษาไทยกรุงเทพฯ แทน ซึ่งเมื่อนั้นก็จะปรากฏการเปลี่ยนแปลงทางภาษานี้

ภาคผนวก

ความแตกต่างของการใช้เสียงสระในคำเดียวกันในภาษาไทยถิ่นสงขลาและภาษาไทยกรุงเทพฯ

1. ภาษาไทยถิ่นสงขลาใช้ /e:/ (หน้า, กลาง, ยาว)

ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ /i:/ (หน้า, สูง, ยาว)

	ภาษาไทยถิ่นสงขลา	ภาษาไทยกรุงเทพฯ
ขม	/khe: ¹ /	/khi: ² /
ขลิ	/khle: ¹ /	/khli: ³ /
เซ	/se: ¹ /	/si: ³ /
เซก	/se:k ⁶ /	/si:k ³ /
ปลัก	/ple:k ⁴ /	/pli:k ² /
เม็ด	/me:t ⁶ /	/mi:t ³ /
หลีก	/le:k ² /	/li:k ² /
รเ	/the: ⁶ /	/thi: ³ /
รเ	/khe: ⁷ /	/khi: ³ /
(อึง) มี	/me: ⁶ /	/mi: ³ /
หนี	/ne: ² /	/ni: ³ /
เก้อ	/ka:w ³ ? e: ⁴ /	/kaw ³ ? i: ³ /

2. ภาษาไทยถิ่นสงขลาใช้ /e/ (หน้า, กลาง, สั้น)

ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ /i/ (หน้า, สูง, สั้น)

	ภาษาไทยถิ่นสงขลา	ภาษาไทยกรุงเทพฯ
กฏี	/te? ⁴ /	/ku? ² ti? ² /
ตีเตียน	/te? ² /	/ti? ² ti:an ¹ /
น้ำกะทิ	/na:m the? ⁶ /	/na:m ⁴ ka? ² thi? ⁴ /
ปรี	/ple? ⁴ /	/pri? ² /

3. ภาษาไทยถิ่นสงขลาใช้ /ɛ/ (หน้า, สูง, สั้น)

ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ /e/ (หน้า, กลาง, สั้น)

	ภาษาไทยถิ่นสงขลา	ภาษาไทยกรุงเทพฯ
เหม็น	/min ¹ /	/men ⁵ /

4. ภาษาไทยถิ่นสงขลาใช้ /ɛ:/ (หน้า, ต่ำ, ยาว)

ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ /i:/ (หน้า, สูง, สั้น)

	ภาษาไทยถิ่นสงขลา	ภาษาไทยกรุงเทพฯ
นั่ง	/nɛ: ¹ /	/ni: ³ /

5. ภาษาไทยถิ่นสงขลาใช้ /e:/ (หน้า, กลาง, ยาว)

ภาษาถิ่นสงขลา

อีม /ʔe:m³/

6. ภาษาไทยถิ่นสงขลาใช้ /ɛ/ (หน้า, ต่ำ, สั้น)

ภาษาถิ่นสงขลา

มิด /mɛt³/

7. ภาษาไทยถิ่นสงขลาใช้ /ɛ:/ (หน้า, ต่ำ, ยาว)

ภาษาถิ่นสงขลา

แก่ง /kɛ:ŋ³/

เข้ม /khɛ:m²/

เคร่ง /khɛ:ŋ⁶/

เข็น /sɛ:n²/

เด็น /tɛ:n⁴/

เน็น /nɛ:n²/

เพ่ง /phɛ:ŋ⁶/

เม่น /mɛ:n⁶/

เม้ม /mɛ:n¹/

เล่น /lɛ:n⁶/

เล่ม /lɛ:m⁶/

เว่น /wɛ:n¹/

เส็น /sɛ:n²/

ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ /i/ (หน้า, สูง, สั้น)

ภาษากรุงเทพฯ

/ʔim²/

ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ /i/ (หน้า, สูง, สั้น)

ภาษากรุงเทพฯ

/mit⁴/

ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ /e/ (หน้า, สูง, สั้น)

ภาษากรุงเทพฯ

/keŋ²/

/khem³/

/khreŋ³/

/sen³/

/ten³/

/nen³/

/pheŋ³/

/men³/

/mem⁴/

/len³/

/lem³/

/wen⁴/

/sen³/

8. ภาษาไทยถิ่นสงขลาใช้ /ɛ/ (หน้า, ต่ำ, สั้น)

ภาษาถิ่นสงขลา

เกล็ด /klɛt³/

เก็บ /kɛp³/

ตะ (เข็บ) /khɛp²/

เข็ด /khɛt²/

เคล็ด /khɛt⁶/

เจ็บ /cɛp³/

เจ็ด /cɛt³/

เข็ด /chet⁷/

เด็ก /dɛk³/

เด็ด /dɛt³/

ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ /e/ (หน้า, กลาง, สั้น)

ภาษากรุงเทพฯ

/klet²/

/kep²/

/ta² khep²/

/khet²/

/khlet²/

/cep²/

/cet²/

/chet⁴/

/dek²/

/det²/

เบ็ด	/bEt ³ /	/bet ² /
เปิด	/pEt ³ /	/pet ² /
เผ็ด	/phEt ¹ /	/phet ² /
เพชร	/phEt ¹ /	/phet ⁴ /
เม็ด	/mEt ⁷ /	/met ⁴ /
เมล็ด	/mlEt ⁷ /	/ma? ⁴ let ⁴ /
เย็บ	//Ep ¹ /	/jep ⁴ /
เล็ก	//Ek ³ /	/lek ⁴ /
เล็บ	//Ep ¹ /	/lep ⁴ /
เสร็จ	/sEt ¹ /	/set ² /
เห็บ	/hEp ¹ /	/hep ² /
เห็ด	/hEt ¹ /	/het ² /
ลิบเอ็ด	/sip ² ?Et ³ /	/sip ² ?et ² /
เหล็ก	//Ek ¹ /	/lek ² /
เท็จ	/thEt ⁷ /	/thet ⁴ /
เหน็บ	/nEp ¹ /	/nep ² /

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย :

- จันทัส ทองช่วย. 2534. *ภาษาและอักษรอื่น : เน้นภาคใต้* กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. 2531. *ภาษาถิ่นตระกูลไทย*, พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร วิจารณ์. 2499. *ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัย ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันทักษิณคดี, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2525. *พจนานุกรมภาษาถิ่นใต้*. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- ศุภาพ ขวัญฤทธิ์. 2532. *ภาษาถิ่นที่ใช้ในปัจจุบัน อ.สงขลา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. (สำเนา).
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2533. *ภาษาศาสตร์สังคม*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี อรุณเรือง. 2533. *การแปรวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามระดับอายุผู้พูด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

เอกสารอื่น ๆ :

- สงขลา, สำนักงานจังหวัด. 2538. *บรรยายสรุปจังหวัดสงขลา 2536*. สงขลา.
- เมืองสงขลา, ที่ทำการปกครองอำเภอ. 2536. *บรรยายสรุปอำเภอเมืองสงขลา 2536*. สงขลา

ภาษาอังกฤษ :

- Brown, Marin J. 1959. *From Ancient Thai to Modern Dialects*. Bangkok : Social Science Association Press of Thailand.
- Diller, Anthony V.N. 1976. *Toward a Model of Southern Thai Diglossic Speech Variation*. Ph.D. Dissertation, Cornell University.
- Vichin Panupong. 1959. *The Phonology of the Syllable in Songkhla, A Southern Thai Dialect*. London : M.A. Thesis.